

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XVIII. De servis ordinandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

rentes, si habeantur ut legitimi, relinquendi suae conscientiae, & possunt se reputare ut legitimos, quia melior est conditio possidentis praecipue post ordinationem. Quod si infamantur, ut illegitimi, eis incumbit purgatio: facit enim fama contra eos praesumi, quamvis non teneatur quis in dubio credere se illegitimum, ut dictum supra, *nu. 12.*

Haec de defectu natalium: quem tolli per dispensationem Pontificiam, uti & irregularitatem ex eo procedentem, dictum est: imò & in aliquibus per Episcopalem, neutriquam verò per Imperialem, cum irregularitas non civilis, sed Ecclesiastica sit fori.

14 Facit & cessare eam legitimatio, quae est natalium restitutio, ea praecipue, quae fit per subsequens matrimonium, cum faciat videri natum quasi ex legitimo toro, ut dicitur infra, *ad tit. Qui filii sunt legit.* quatenus tempore conceptionis inter parentes potuit esse matrimonium, ut ibidem dicitur. Idem effectus tribuitur legitimationi per rescriptum Pont. qui ut est supra jus humanum, ita potest impedimenta ab eo posita tollere, legitimando & habilitando personam adfectam.

15 Sed quaeritur, An ita legitimatus fiat habilis ad Ordines, etiam Episcopatum? Resp. Id dicendum esse, non requisita nova dispensatione; quia legitimatio, sive de jure communi per matrimonium subsequens, sive de jure speciali per rescriptum simpliciter facta, continet dispensationem totalis defectus natalium, cujus effectus erat inhabilitas ad Ordines, beneficia, dignitates: ut, defectu simpliciter sublato, sit dicendus sublatus & ejus effectus etiam quoad Episcopatum. Nihil obstat, quod requiratur, ut Episcopus sit ex legitimo toro, *c. 7. sup. tit. 6.* nam talis habetur per legitimationem, *c. Tanta inf. Qui filii sunt legit.* ubi Glof. *V. legitimi*, dicit eos haberi legitimos quoad ordines & honores, quod per matrimonium omnia praecedentia sunt purgata: quod & adferit Glof. in *c. innormis 20. P. conjugato sup. d. tit. 6.* Non obstat etiam *d. c. 20.* nam ex eo, licet dubia sit ejus lectio, satis patet, ibi non fuisse matrimonium initum inter parentes, ut dispensatio ibi requiratur. Nihil quoque facit, quod dispensatio simpliciter in Ordinibus non referatur ad majores, aut ad digni-

rates: quia illa est partialis tantum, ut restringatur: haec autem totalis.

Quaeritur etiam, An ante parentum matrimonium ordinatus, aut beneficio donatus, per illud subsequens fiat habilis ad celebrandum in susceptis, aut retinendum beneficium? R. Quantum ad beneficium attinet, illud dicendum male collatum, quippe inhabili, nec prodesse subsequenter habilitatem, cum ea non adfuerit tempore collationis, uti requiritur, *cap. Si eo tempore 9. De rescriptis in 6.* qua de re latius infra, *tit. De praeben.* Quantum ad Ordinis suscepti, qui characterem imprefit, executionem, posse videri non impediri, utpote jam sublato impedimento, quod obstat, scilicet irregularitate causata per defectum natalium, qui sublato non potest non cessare ejus effectus. Quo facit, quod dictum supra hoc *tit. nu. 7.* ex ordinatione illegitimi citra dispensationem non contrahit eo novam aliquam irregularitatem aut suspensionem, quod Canon desit. Ut sublato antiquo impedimento per legitimationem, non possit subsistere aliud, quod impediat, quamvis ordinatio non fuerit citra peccatum, eo gravius, quo gravior defectus. Est tamen haec opinio valde dubia.

Tribus itaque modis aufertur irregularitas, ex defectu natalium procedens, scilicet ingressu in Religionem, dispensatione & legitimatione. * Vita probitas, scientia, aliaque dotes, licet faciant tolli posse irregularitatem, ex certa tamen & indubitata scientia eam ex se non tollunt, ut patet ex *d. c. Innormis 20. sup. tit. 6. & c. Litteras 14. h. t.* quae loca praesupponunt istas dotes, ut accedat dispensatio.

TITULUS XVIII.

De servis ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Servi cur ordinari prohibeantur.
2. Servus Domino consentiente recte ordinatur.
3. Consensus an requiratur absolutus & simplex?
4. Quia si ordinatus fuerit Domino nesciente?

§. Or-

5. *Ordinatus ignorante domino non contrahit novam irregularitatem.*
 6. *Restitutus domino an careat privilegio fori & Canonis?*
 7. *Libertus an recte ordinetur.*
 8. *Servorum nomine qui hic veniant.*

Provenit & irregularitas ex defectu originis, scilicet servilis, saltem ex parte matris: sequitur enim partus ventrem, *Instit. De Ingen. c. fin. hoc tit.* * Unde prohibentur ordinari servilis conditio ponat indecentiam, cujus Canones non videntur habuisse rationem, quod illa pertineat ad bona per mala fortunæ, & nullam habeat conjunctionem cum pravis moribus, quam ratione justitiæ, respectu domini ex una parte, ne illi fiat injuria, re sua invito subtracta, unde procedunt blasphemix in nomen divinum, & sacrosanctam fidem; ex alia vero parte religionis causa, cujus ministerio non possit vacare servus ordinatus, si apud dominum relinquatur, aut ab eo in servitutem retrahatur, *can. Quicumque can. Ex antiquis Dist. 54.* Debet enim esse immunis ab aliis, qui divinæ militiæ est aggregandus, nec à castris Dominicis, quibus nomen dedit, aliquo necessitatis vinculo abstrahendus. * Unde servitus non inducit obstaculum perpetuum absolute, sed quamdiu durat, & non consentit dominus, cujus consensus sufficit, ut patet ex *can. Apostolico 81.* & *can. Generalis Dist. 54.* sive expressus sive tacitus, veluti si sciat sacris initiari servum, & non contradicat, *can. Si servus sciente Dist. 54.* qui non potest videri non consentire in libertatem, cum qui vult consequens, velit & antecedens.

Ubi quaeritur, An debeat consensus iste domini esse absolutus? R. Absolutum & simplicem nullam quidem involvere conditionem, saltem sub obligatione justitiæ, atque ita servum pure esse liberum: non repugnante tamen conditionem apponi, statui Clericali non repugnantem, veluti de operibus spiritualibus præstandis, aut etiam de non præstandis officiis justitiæ aut gratitudini repugnantibus. Probatur idipsum *c. 2. inf. De condit. appof. c. Nullus h. r. ubi Abbas.*

4. *Ordinatus domino nesciente, manet qui-*

dem ordinatus, quia servus non tam inducit incapacitatem, quam irregularitatem, quæ non impedit characteris impressionem. Ordinatus tamen in minoribus liberatur servitute, & domino suo restituendus, *can. Ex antiquis, can. Frequens Dist. 54.* Nam cum eorum ordinatio sit remota ab actu sacro, prævalet regula, quod nulli fraus sua debeat patrocinari, nisi annus fuerit elapsus, non à tempore ordinationis, sed scientiæ computandus, ut vult Hostiens. *hic,* quod dissimulatio tanti temporis consensum ponat, aut nisi per triennium hæserit in monasterio, *d. can. Si servus sciente.* Sacerdos ordinatus manet quidem in gradu suo in reverentiâ sacerdotii, *d. can. Ex antiquis* & *d. can. Frequens:* multatur tamen amissione peculii, si quod habet, quod domino cedit, cui restituitur, non ad serviles, sed spirituales operas ei præstandas. Diaconus ordinatus non alias domino restituendus, quam si vicarium præstare nequeat, aut alias satisfacere, *d. can. Ex antiquis.* Idem juris hodie est in Subdiacono, propterea quod Ordo subdiaconatus reputetur nunc inter eos, qui sacri habentur, *cap. pen. hoc tit.* quod olim aliter se habuit.

Hæc ita si bona fides Episcopi, & aliorum qui testimonium exhibuerunt, suffragetur: nam si Episcopus scienter servum alienum, domino ignorante, ordinaverit, tenebitur ei ad duplum. Si Episcopum excuset bona fides, non etiam eos, qui obrulerunt, tenebuntur hi ad prædictam satisfactionem, *d. can. Si servus absente Dist. 54.* Videatur de his *Glossa fin. in c. 1. h. r.*

Cæterum ordinatus ignorante domino non videtur contrahere novam irregularitatem, aut suspensionem, cum nullus Canon id habeat, & postea, consensu domini superveniente, aut eum manu mittente, desinat esse irregularis, absque alia dispensatione, utpote ablato fundamento irregularitatis. Idem erit, si ordinatus ante domini consensum celebret, cum non appareat Canon, qui tale quid statuat.

Dubium esse potest, An restitutus domino careat privilegio fori & Canonis? R. Quantum ad fori privilegium, illud non esse restitutum, in minoribus tantum ordinato, cum per *Trid. Sess. 23, c. 6.* non aliis competat, quam

quàm ferentibus habitum, & tonsuram. Non fert autem talis restitutus, cum jubeatur esse ejusdem conditionis, cujus erat ante gradum, *can. Nulli dist. 34.* Ut habitum & tonsuram eum deferte minus conveniat Ecclesiastica dignitati. Quantum ad privilegium Canonis, nec hoc ei saluum, saltem quoad dominum, cui in nullo præjudicatum per gradum. Idem quoad alios vult Glossa, *fin. in d. can. Nielli,* quasi depositus careat omni Clericali privilegio. Sed contra dicendum, eum non privari omni privilegio Clericali, atque ita non impune percuti ab aliis, ut tradit Hostien. *hic c. 2.*

7 *Glos. fin. in c. 2. De penis in 6.* Libertus licet videatur irregularis, per *can. fin. Dist. 54.* propter speciem quandam servitutis, quam retinet, consuetudine tamen domino quin licite ordinetur non est dubitandum, & liberetur quoad viles saltem condiciones, non quoad eas, quæ concernunt exhibitionem honoris & reverentia.

8 Porro servorum nomine videntur venire & originarii, & simili conditioni obnoxii, quoad impedimentum ordinationis, propter generalitatem text. in *can. Generalis & can. Admittuntur Dist. 54.* ne his, quibus obligati sunt fiat injuria. Possent dici etiam impediri causa obligationis, de qua Tit. sequenti.

TITULUS XIX.

De obligatis ad Ratiocinia ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Ratio hujus impedimenti.
2. Obligatio ex administratione rerum secularium procedat oportet.
3. Redditi rationibus quatenus quis admittendus ad Ordines.

Ratio civilis, qua nemo per dolum aut fraudem rem suam alienare potest, quo durior faciat adversario conditionem, *tit. D. De alienat. jud. & utan. caus.* etiam per Canones recepta facit obligatum ad reddendas rationes ordinari non posse. Fieri enim possent, ut hujusmodi homines, alienis negotiis implicati, ideo ad sacros Ordines properarent, ut

hac Ratione laicorum jurisdictioni subtraherentur: non nisi coram iudice Ecclesiastico conveniantur: non sine detrimento eorum, quibus sunt obligati, quibus propterea redditus perceptio difficilior. Quæ res reprehensioni obnoxiam faceret ipsam Ecclesiam, quæ tale genus hominum suscipiendo videretur eorum fovete nequitiam. Præterea condemnatio talium, propter male perceptum officium, eos notaret infamia, quæ redudaret in ipsam Ecclesiam.

Procedunt hæc, si obligatio tendat ad actiones sui ministerii peragendas, si ve ad ratiocinia reddenda: quatenus tamen orta est ex administratione rerum secularium, si ve publicarum, si ve privatarum, uti patet ex *cap. unico b. 2.* Ubi etiam tutores repelluntur, & curatores, cum sit eadem in privatis ratio, quæ in publicis. Aliud est, si concernat administrationem rerum Ecclesiæ, aut pertinentium ad ipsam causam, cum ejusmodi administratio non sit aliena ab officio Clericali, nec sub sit ratio mutandi fori. Pro quo facit *can. 1. Dist. 86. & can. iudicatum Dist. 89.* Abbas & Innoc. ad d. c. unicum.

Redditi rationibus, etiam si administrans debitor remanserit, non videtur tamen removendus ab Ordinibus, cum nullo jure sit cautum, ob debitum privatæ personæ induci hoc impedimentum: nisi & simul ponatur paupertas, quia non haberet sustentationem congruam, uti requirit dictum supra, *tit. 14.* aut debitum tale, cujus nomine his, aut molestia mutatur: tunc enim eadem est ratio, quæ in superioribus, ac proinde idem impedimentum.

TITULUS XX.

De corpore vitiatu ordinandis, vel non.

SUMMARIUM.

1. Corpore vitiatu culpa sua qualiter fiat irregularis.
2. An dicitur non concurrens ad sui mutilationem?
3. An neque inventus cum uxore alterius?
4. Sine vitiasi culpa non incurritur irregularitas.

5. Ex.